

مرکز تحقیقات اسلامی

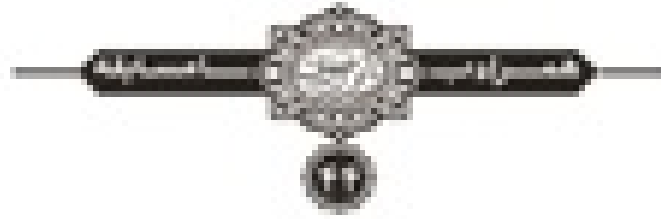
اصفهان

گامی

الحق
علیه
السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

پسواندگاران

وزارت شہادت و امور سماویات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشوای صادق (ویژه شهادت امام صادق علیه السلام)

نویسنده:

فاطمه صلاحی

ناشر چاپی:

موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	پیشوای صادق (ویژه شهادت امام صادق علیه السلام)
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۹	فهرست
۱۰	مقدمه
۱۲	امام صادق علیه السلام؛ مظهر امید صادق
۱۳	سبک زندگی صادق آل محمد صلی الله علیه و آله
۱۳	اشاره
۱۴	۱. تلاش و سازندگی
۱۵	۲. از تو حرکت؛ از خدا برکت
۱۶	۳. زمان شناسی
۱۸	۴. در اندیشه مردم
۱۹	۵. بخشنده و مخلص گمنام
۲۲	۶. صداقت و امانتداری
۲۳	۷. برخورد کوبنده با دشمن
۲۶	۸. رفتار پسندیده
۲۸	۹. انس با حق؛ آخرین سفارش
۲۹	عرصه های جهاد علمی امام صادق علیه السلام
۲۹	اشاره
۳۰	۱. شکوفایی دانشگاه جعفری
۳۱	۲. امام صادق علیه السلام و تربیت جوانان
۳۲	عرصه های جهاد سیاسی امام صادق علیه السلام از منظر رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی)
۳۲	اشاره

- ۳۳ ۱. تبلیغ جریان اصیل امامت
- ۳۴ ۲. شیعه؛ نامی برای حزب امامت
- ۳۵ ۳. انتصاب ولایت فقیه
- ۳۷ زیارت امام صادق علیه السلام
- ۴۰ کتابنامه
- ۴۲ توضیحات شرکت در مسابقه فرهنگی «پیشوای صادق»
- ۴۳ سؤال ها
- ۴۷ درباره مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه: صلاحی، فاطمه، ۱۳۵۹ -

عنوان و نام پدیدآور: پیشوای صادق [کتاب]: ویژه شهادت امام صادق (ع)/ مولف فاطمه صلاحی؛ ویراستار محتوایی زینب سادات حسینی؛ ویراستار زبانی سیده منصوره رضوی؛ زینب سادات حسینی؛ به سفارش معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مشخصات نشر: مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۴۰ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۹۹-۲۹۸-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

عنوان دیگر: ویژه شهادت امام صادق (ع).

موضوع: جعفر بن محمد (ع)، امام ششم، ۸۳ - ۱۴۸ ق.

موضوع: چهارده معصوم -- سرگذشتنامه

موضوع: *Fourteen Innocents of Shiite -- Biography

شناسه افزوده: آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

شناسه افزوده: موسسه انتشاراتی قدس رضوی

رده بندی کنگره: BP۴۵/ص ۸ پ ۹ ۱۳۹۶

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۹۵۶

شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۷۲۹۶۶

ص: ۱

بسم الله الرحمن الرحيم

ص: ٢

فہرست

تصویر

□

ص: ۳

در مدینه غوغایی به پاست. ملائک در تشیع بدن نورانی ششمین اختر ولایت، صادق آل محمد صلی الله علیه و آله و مشایعت آن به عالم ملکوت از آسمان به زمین آمده اند. دیگر، شب ها اثری از تکه نانی بالای سر نیازمندان نیست. دل های شیعیان در فراق رئیس مذهب تشیع، امام صادق علیه السلام داغ دار و اندوهگین شده است. صحن و سرای حریم باشکوه رضوی نیز در این روزهای پر از اندوه، سیاه پوش و چشم ها بارانی است.

به راستی ما شیعیان چقدر با معارف و سیره زندگی حضرت، آشنایی داریم و چقدر توانسته ایم آن را سرمشق و الگوی زندگی خود قرار دهیم؟

رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) هم بارها بر اصلاح سبک زندگی مسلمانان بر اساس دین اسلام و نیز سیره و منش معصومین که الگوهای انسان کامل هستند، تأکید

کرده اند؛ چنان که می فرمایند: «مسئله سبک زندگی از مهم ترین مسائل است. یکی از اهداف دشمنان اسلام این است که سبک زندگی مسلمان ها را عوض کنند و شبیه سبک زندگی خودشان بکنند؛ [درحالی که] اسلام برای ما یک سبک زندگی آورده است.»^(۱)

در نوشتار حاضر کوشیده ایم فزاینده‌ای از زندگی این امام همام را در عرصه های اجتماعی، علمی، سیاسی و اقتصادی به زائران و مجاوران حریم رضوی تقدیم کنیم. امید است این تلاش توشه ای باشد برای آخرت‌مان.

ص: ۵

۱- .بیانات در دیدار با ائمه جمعه سراسر کشور، ۱۴دی ۹۴.

با توجه به راه... و پرمشقت نهضت تشیع [و اقدامات زمینه ساز امامان پیشین،] امام صادق علیه السلام مظهر امید صادقی بود که شیعه سال ها انتظارش را می کشید؛ یعنی همان قائمی که انقلاب شیعی را در سطح وسیعی از جهان اسلام بر خواهد افروخت. منظور از قیام کننده کسی است که بر ضد قدرت مسلط، قدرتمندانه کمر می بندد و به پا می خیزد و لزوماً با قدرت نمایی نظامی همراه نیست؛ بلکه نمایشگر یک فعالیت فکری و سازندگی افراد و ایجاد تشکل و رهبری یک نهضت پنهان است. (۱)

آری، امام صادق علیه السلام در نگاه شیعیان، مظهر ایدئال های امامت و تشیع اند. گویا سلسله امامت این عزیز را همچون

ص: ۶

ذخیره ای برای ثمربخشیدن به مجاهدت های طولانی گذشتگان خود در نظر گرفته است تا حکومت علوی و نظام توحیدی را بازسازی کنند. اتفاقاً موقعیت متزلزل حکومت بنی امیه هم موقعیت را آماده کرده بود؛ از این رو امام صادق علیه السلام از نخستین روز امامت خویش تا لحظه بدرود زندگی پرثمرشان، جهادی همه جانبه را در عرصه های مختلف اجتماعی و علمی و سیاسی آغاز کردند.

سبک زندگی صادق آل محمد صلی الله علیه و آله

اشاره

سیره زندگی و رهنمودهای راهگشای امام صادق علیه السلام در زمینه های سلوک فردی و اجتماعی و نیز معاشرت با دیگران، حاوی نکات ارزشمندی در سبک زندگی اسلامی است. این نکات قطعاً برای زندگی ما سرمشقی نیکوست؛ چنان که رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) می فرمایند: «در سبک زندگی، انواع سلوک با افرادی که انسان با آن ها ارتباط دارد، انواع چیزهایی که در زندگی اجتماعی برای انسان وجود دارد، این ها در اسلام هست: در مورد سفر کردن، رفتار با دوست، در زمینه رفتار با دشمن [و] در همه چیزها، به طور خاص در منابع اسلامی [قرآن و سیره معصومین] ما موجود است...؛ در حالی که تمدن

ص: ۷

غربی می خواهد سبک زندگی خودش را بر ملت ها تحمیل کند»^(۱).

در این مجال، به برخی از شاخصه های سبک زندگی اسلامی اشاره می کنیم:

۱. تلاش و سازندگی

امامان معصوم علیهم السلام همواره جامعه را به تلاش و آبادگری ترغیب می کنند و سستی و بی توجهی به این مهم را روا نمی دارند؛ چرا که تلاش و سازندگی، عزت و افتخار هر فرد است. سیره امام صادق علیه السلام نیز گواه این مطلب است.

عبدالاعلی از یاران جعفر بن محمد صلی الله علیه و آله بود. او در هوای گرم تابستان در مسیر مدینه آن حضرت علیه السلام را در حال تلاش مشاهده کرد و به ایشان عرض کرد: «باوجود مقامتان در نزد خدا و نسبت خویشاوندی که با رسول خدا= دارید، این گونه خود را به زحمت افکنده اید!» امام صادق علیه السلام در پاسخ فرمودند: «خَرَجْتُ فِي طَلَبِ الرِّزْقِ لِأَسْتَتْنِي عَنْ مِثْلِكَ»^(۲) (من در تلاش برای روزی خود بیرون شدم تا از مثل تو بی نیاز باشم).

روزی دیگر، حضرت در حالی که بیلی در دست و روپوشی

ص: ۸

۱- .بیانات در دیدار با جوانان خراسان شمالی، ۲۳مهر ۹۱.

۲- .محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۵۷.

خشن بر تن داشتند، در باغ مشغول کار بودند. در همان حال، به یکی از یاران خود که قصد انجام کار ایشان را داشت، فرمودند: «إِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَتَأَذَى الرَّجُلُ بِحَرِّ الشَّمْسِ فِي طَلَبِ الْمَعِيشَةِ» (من دوست دارم که مرد در راه تلاش برای رزق و روزی، از حرارت خورشید رنج ببرد).^(۱)

آری کار و تلاش و سازندگی، سیره و روش امامان معصوم علیهم السلام است تا در عمل، به پیروان خویش بیاموزند که سرافرازی فردی و اجتماعی، در گرو تلاش و کوشش مستمر مسلمانان در تمام زمینه هاست و ملت پرکار و پرتلاش، ملتی سرافراز خواهد بود.

۲. از تو حرکت؛ از خدا برکت

یکی از یاران امام صادق علیه السلام از وضعیت سخت زندگی خود به محضر ایشان شِکوه کرد. حضرت به او فرمودند که مغازه ای در بازار بگیرد و بساط خویش را بگستراند. وی سفارش امام را انجام داد. اتفاقاً بازرگانی از مصر که جایی برای کالاهای خود نیافته بود، مغازه او را اجاره کرد و در بازگشت هم مقداری از اجناسش باقی ماند که آن ها را به آن فرد سپرد تا بفروشد. بعد از مدتی، بازرگان از امانت داری او مطمئن شد؛ از این رو از مصر برایش جنس می فرستاد تا بفروشد و درآمد آن را برایش بفرستد. به این صورت سرمایه ای نصیب آن مرد شد.^(۲)

ص: ۹

۱-۴. محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۵۸.

۲- نک: محمدبن یعقوب کلینی، فروع کافی، ج ۵، ص ۳۰۹: «إِذْهَبْ فَخُذْ حَانُوتًا فِي السُّوقِ وَابْسُطْ بِسَاطًا...»

داستان گفته شده این نکته را گوشزد می کند: تا زمانی که انسان اقدام به عملی نکند، نمی تواند توقع داشته باشد که وضعیت زندگی اش تغییر کند؛ بلکه باید با کار و توکل به خداوند متعال تلاش کند تا بر مشکلات فائق آید. رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) نیز برای گذر از رکود اقتصادی، امسال را به نام «جهاد اقتصادی؛ اقدام و عمل» نام گذاری کردند تا به مسئولان و مردم اعلام کنند، فقط و فقط با تکیه بر توان داخلی و واردشدن به عرصه کار و تولید و پرهیز از کارهای حاشیه ای می توان از این وضعیت به سلامت عبور کرد.

۳. زمان شناسی

در رهنمودهای عترت آل رسول علیهم السلام، به ویژه صادق آل محمد علیهم السلام بر این محور پافشاری شده است که انسان مؤمن باید تلاش کند از اوضاع زمان خویش و جریان های اجتماعی آن آگاه باشد. امام صادق علیه السلام که آگاه ترین فرد عصر خویش اند، با شعارها و تظاهر عباسیان به دین داری فریفته نشدند و به پیروان خویش هم، چنین هشدار می دادند: «...وَالْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَابِسُ...» (کسی که آگاه به زمان خویش باشد، گرفتار شبهات و مسائل مبهم نمی شود).^(۱)

ص: ۱۰

۱- محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۲۷؛ محمد باقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۷۵، ص ۲۶۹.

این رهنمود به خوبی نشان می‌دهد که پیروان امام صادق علیه السلام بایستی با هوشمندی کامل بر جریان‌های اجتماعیِ زمان خویش مسلط باشند و در برابر حرکت‌های دشمن، مقاوم و استوار عمل کنند و با داشتن بصیرت و بینش، پیرو امام خویش باشند. رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) نیز به این نکته تأکید فرموده‌اند:

«بصیرت و روشن بینی یعنی شناخت زمان، شناخت نیاز، شناخت اولویت، شناخت دشمن، شناخت وسیله‌ای که در مقابل دشمن باید به کار برد. هنگامی که زمان شناسی باشد، انسان می‌داند [در فتنه‌ها] چه کار باید کند.»^(۱) بدیهی است در غیر این صورت و بدون داشتن بصیرت و زمان شناسی، انسان همانند خسی گرفتار امواج توفنده‌ی جریان‌های نوظهور شده و در دریای بی‌کران و متلاطم روزگار، سرگردان خواهد شد و به بیراهه خواهد رفت.

ص: ۱۱

۱- .بیانات در دیدار با اعضای مجمع عالی بسیج مستضعفین، ۶ آذر ۹۳.

هنگامی که در جامعه کمبودی احساس می شود، برخی غافل از آنچه بر دیگران می گذرد، در اندیشه انبوه کردن امکانات دنیوی خویش هستند تا در فرصت مناسب از انباشته های خود بهره برداری کنند! حال آنکه، امام صادق علیه السلام در زمان بحران های اجتماعی و اقتصادی در اندیشه رفع مشکلات مردم بودند و حتی از امکانات خویش هم به نفع آن ها چشم می پوشیدند: در برهه ای از زمان در مدینه، احساس کمبود مواد غذایی شد و قیمت کالاها افزایش یافت. در این اوضاع امام صادق علیه السلام از خدمتگزار خویش درباره مقدار گندمی که ذخیره دارند، پرسیدند. خدمتگزار اطمینان داد که برای ماه های زیادی ذخیره دارند. حضرت علیه السلام فرمودند گندم ها را ببرد و در بازار بفروشد. خدمتگزار گفت: «در مدینه چیزی یافت نمی شود!» اما آقا باز فرمودند که آن ها را ببرد و بفروشد.

وقتی خدمتگزار گندم ها را فروخت و برگشت، امام صادق علیه السلام فرمودند: «حالا مثل مردم، روزبه روز خریداری کن... خوراک خانواده ام را نصف از جو و نصف از گندم قرار بده. خدا می داند که من می توانم تمام خوراک آن ها را از گندم تأمین کنم؛ ولی دوست دارم خداوند ببیند که برنامه ریزی در معیشت را

به خوبی رعایت می‌کنم» (۱)

رفتار این بزرگوار علیه السلام برای رهبران و نیز مردم جامعه اسلامی این پیام شفاف را دارد که در اوضاع سخت، فقط به فکر آسایش خویش نباشند؛ بلکه خود را هم سطح مردم قرار دهند و از نعمت‌هایی که در اختیار دارند، به بهترین شکل ممکن که خشنودی ذات اقدس الهی را دربر داشته باشد، بهره‌گیرند.

۵. بخشنده و مخلص گمنام

روزی امام صادق علیه السلام پنجاه دینار پول به یکی از یاران خود دادند و فرمودند آن را به فلان سید هاشمی بدهد و به او نگوید که از طرف کیست. یار امام نزد آن شخص رسید و کیسه پول را تحویل داد. مرد هاشمی گفت: «خداوند به کسی که این‌ها را داده است، جزای خیر دهد. هرچند وقت یک بار، مقداری پول برای ما می‌فرستد [و نامش را نمی‌گوید]؛ درحالی که جعفر [بن محمد] با آنکه وضع مالی خوبی دارد، [هرگز به یاد فقرا نیست و] حتی یک درهم هم به ما

ص: ۱۳

۱- . محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۵۹ و ۶۰: «قَالَ بَعْدَهُ فَلَمَّا بَعَثَهُ قَالَ اشْتَرِ مَعَ النَّاسِ يَوْمًا بِيَوْمٍ... وَ لَكِنِّي أَحِبُّ أَنْ يَرَانِي اللَّهُ قَدْ أَحْسَنْتُ تَقْدِيرَ الْمَعِيشَةِ.»

هر یک از ما در طول عمر ممکن است کارهای نیک بسیاری انجام داده باشیم؛ اما در نهایت، عملی پذیرفته است که فقط و فقط برای خدا انجام شود و غیر خدا در آن سهیم نباشد. این عمل است که ارزش معنوی دارد و موجب کمال و تعالی روح انسان می شود و در قیامت هم به آن، به نحو احسن جزا و پاداش داده می شود. در مقابل اگر عمل انسان برای غیر خدا و مخلصانه نباشد، نه تنها سبب کمال نمی شود، بلکه انسان را در مسیر شرک به خدا قرار می دهد. در مقایسه فردی که برای رضای خدا مسجد ساخته با فردی که مسجدی برای غیر خدا ساخته است، در قرآن کریم چنین آمده است:

«أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارٍ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ» (۲)

آیا کسی بهتر است که بنیاد [کار] خود را بر پایه تقوای الهی و خشنودی خدا نهاده است یا کسی که اساس آن را بر لب پرتگاه سستی بنا کرده

ص: ۱۴

۱- . محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۲۳: «أَبُو جَعْفَرٍ الْخُنُوعِيُّ قَالَ أَعْطَانِي الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ صُرَّةً فَقَالَ لِي اذْفَعَهَا إِلَيَّ

رَجُلٍ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ وَ...»

۲- . توبه، ۱۰۹.

است که ناگهان در آتش دوزخ فرو می افتد؟! و خدا گروه ستمگران را هدایت نمی کند.

بنا کردن مسجد عمل بسیار ارزشمندی است؛ اما اگر این کار با نیت خالص برای خدا همراه نباشد، همین عمل موجب سقوط و بدبختی انسان می شود. در آیات و روایات بارها به اخلاص در اعمال تأکید شده است. بشنوید معنای اخلاص را در حدیثی از امام صادق علیه السلام: «الْعَمَلُ الْخَالِصُ الَّذِي لَا تُرِيدُ أَنْ يَحْمِدَكَ عَلَيْهِ أَحَدٌ إِلَّا اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ» (۱) (عمل خالص آن است که [به خاطر انجام آن] جز از خداوند عز و جل انتظار ستایش نداشته باشی). آری، در نظر این امام عزیز علیه السلام مهم این است که انسان نزد خداوند شناخته شود، نه در نظر دیگران.

ص: ۱۵

۱- . محمدبن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۱۶.

۶. صداقت و امانتداری

امام صادق علیه السلام که خود مظهر صداقت و امانت داری بودند، همواره کسانی را که از محضرشان مرخص می شدند، به راست گویی و امانت داری سفارش می فرمودند. این دو صفت از صفات عالی انسانی است که در حیات دنیوی و اخروی آثار ویژه ای دارد؛ از جمله دارا بودن این خصلت ها در دنیا موجب محبوبیت میان مردم و اطمینان آن ها به شخص راست گو و امین است.

روزی امام صادق علیه السلام به عبدالرحمن، پسر سیابه که جوان بود و تازه پدرش را از دست داده بود، پرسیدند که آیا مایل است سفارشی به او بکنند. عبدالرحمن با اظهار میل و اشتیاق گفت: «بفرمایید، فدایتان بشوم!» امام جعفر صادق علیه السلام فرمودند: «عَلَيْكَ بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَ أَدَاءِ الْأَمَانَةِ تَشْرَكَ النَّاسَ فِي أَمْوَالِهِمْ هَكَذَا...» (بر تو باد به راست گویی و امانت داری که در نتیجه آن، با مردم در دارایی هایشان شریک خواهی شد...).

عبدالرحمن برنامه عمل خود را براساس فرموده حضرت قرار داد و به برکت آن، سیصد هزار درهم، ثروت پاکیزه به دست آورد. (۱)

ص: ۱۶

۱- . نک: محمد باقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۳۸۵.

گاهی به سختی دنبال موفقیت در کار و زندگی هستیم؛ ولی به هدف خود نمی‌رسیم. علت این است که روش درستی را به کار نمی‌گیریم؛ در حالی که برترین راهنما و برنامه زندگی را در اختیار داریم که با عمل به آن می‌توانیم به قله‌های موفقیت و سعادت دست یابیم؛ مثل عبدالرحمن که به سفارش امامش عمل کرد و به موفقیت رسید. متأسفانه صداقت و امانت داری که از اصول مهم اخلاقی است در جامعه دینی و در رفتارهای اجتماعی ما، در حال کم‌رنگ شدن است و متأسفانه در برخی مواقع مشاهده می‌کنیم که جای خود را به خیانت در امانت و دروغ و فریب کاری داده است. هرچند این نمونه‌ها اندک باشد، باز هم روابط سالم افراد جامعه را در معرض خطر قرار می‌دهد. این نکته‌ای است که هر یک از ما باید از خودمان شروع کنیم و توصیه‌ی امام صادق علیه السلام را به گوش جان بسپاریم و در عمل به آن پایبند باشیم.

۷. برخورد کوبنده با دشمن

جعفر بن محمد صلی الله علیه و آله در عصر خلفایی می‌زیستند که همگی از دشمنان سرسخت اهل بیت علیهم السلام به شمار می‌رفتند؛ اما حضرت ضمن رعایت اصل تقیه، در برابر حاکمان زورگوی اموی و عباسی مقتدرانه رفتار می‌کردند.

روزی مگسی چندین بار بر چهره منصور، خلیفه عباسی نشست. منصور هرچه کرد، نتوانست مگس را از خود دور کند. سرانجام به ستوه آمد و با ناراحتی از امام صادق علیه السلام که تازه وارد شده بودند، پرسید: «خداوند برای چه منظوری مگس را آفریده است؟» امام بی درنگ فرمودند: «لِيُذِلَّ بِهِ الْجَبَابِرَةَ» (برای آنکه جباران و گردنکشان را خوار کند).^(۱)

منصور با شنیدن پاسخ کوبنده و صریح امام چیزی نگفت و سکوت کرد. انگار می دانست اگر چیزی بگوید، جوابی دندان شکن تر خواهد شنید.

در موقعیت دیگری، منصور عباسی که از فعالیت های امام صادق علیه السلام خبرهایی دریافت کرده بود، با عصبانیت ایشان را احضار کرد و در جمع حاضران خطاب به آن حضرت گفت:

ای جعفر،... مردم درباره ات به مشتی یاوه و بهتان معتقدند! اینکه تو در مقابل آن ها سکوت کرده ای و راضی به حرف آن ها هستی، خشم خدا را برمی انگیزد. این مردم بی خرد گمان دارند که تو شخص اول روزگار، آگاه از اسرار و رازها، حجت گویای خدا، میزان عدل خداوند و... هستی. آنان می پندارند

ص: ۱۸

۱- . علی بن عیسی اربلی، کشف الغمه فی معرفه الأئمه علیهم السلام، ج ۲، ص ۱۵۸.

که خداوند عمل کسی را که آشنا به مقام تو نباشد، نمی پذیرد.

اینان درباره تو غلو کرده اند و تو را آن گونه که نیستی، قبول دارند! اینک تو خود لب بگشای و این ها را راهنمایی کن که نخستین کسانی که حق را به زبان آورده اند، جد و پدران تو بوده اند و شایسته است که تو پا جای پای ایشان بگذاری و پیرو آن ها باشی و راهشان را بیمایی.

او با گفتن عقاید شیعیان درباره امام صادق علیه السلام، انتظار داشت که آن حضرت برای دفع خطر از خود، بگوید من این فضیلت ها را ندارم؛ اما با پاسخ دندان شکن ایشان رسوا شد:

من شاخه ای از درخت پر بار رسالت و چلچراغی از چندین چلچراغ پرنور خاندان نبوت هستم. من تربیت یافته ملائک و پرورده شده در دامن فرشتگان بزرگوارم. من مشعلی فروزان و ستاره ای درخشان از مجموعه ستارگان روشنایی بخش هدایت و برگزیده ای از کلمه باقیه در صلب برگزیدگان همیشه تاریخم. (۱)

ص: ۱۹

۱- . محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۱۶۷: «أَنَا فَرْعٌ مِنْ فُرُوعِ الزَّيْتُونَةِ وَ قَنْدِيلٌ مِنْ قَنَادِيلِ بَيْتِ النَّبِيِّ...»

منصور پس از شنیدن سخنان غزای امام صادق علیه السلام رو به حاضران گفت:

او مرا از دریایی پرموج و بی کران و ژرف عبور داد که دانشمندان در آن حیران اند. این شخص که همچون استخوانی در گلوی خلفا گیر کرده است، نه تبعیدش رواست و نه قتلش و اگر رابطه ریشه دار من و او نبود، کاری می کردم که سرانجام نیکو و پسندیده ای ندارد؛ زیرا آن طور که به ما گزارش می رسد، از ما زیاد عیب می گیرد و ما را به بدی یاد می کند. (۱)

از این برخورد امام صادق علیه السلام با منصور که ما به بخشی از آن بسنده کردیم، در نوع ارتباط با دشمن و افشاگری اهداف او درس های مفیدی فهمیده می شود که بایستی در نحوه تعامل با دشمنان اسلام الگوی خود قرار دهیم.

۸. رفتار پسندیده

یکی از یاران امام صادق علیه السلام به محضر ایشان رسید و داستان مناظره خود را با یکی از مخالفان امام درباره ولایت حضرت علی علیه السلام بازگو کرد. حضرت از نوع برخورد او ناراحت شدند و فرمودند: «با مردم با اخلاق خودشان و به طور پسندیده رفتار

ص: ۲۰

۱- . محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۱۶۷.

کنید و مخالفت خود با آن‌ها را در عمل نشان دهید؛ چراکه هر کس محصول کردار خود را می‌بیند و روز قیامت با کسی محشور می‌شود که دوست دارد. مردم را بر ضد خودتان و ما نشورانید...» (۱)

در این رهنمود ارزشمند، امام صادق علیه السلام یاران خود را از برخوردهای ناهنجار، ولو برای احقاق باوری حق باز داشته اند. بر این مبنا شیعیان در جامعه اسلامی باید با تمام انسان‌ها از هر ملیت و مذهبی خوش رفتار باشند و با روی گشاده برخورد کنند؛ یعنی در عین حال که از موضع حق خویش دفاع می‌کنند، از تحریک و توهین به دیگران پرهیز کنند و در برخورد با آن‌ها و دفاع از معارف حق، با تدبیر و منطق پیش بروند، نه آنکه رفتارشان غیرمعقول و اختلاف‌انگیز باشد.

ص: ۲۱

۱- محمد بن محمد بن نعمان عکبری بغدادی (شیخ مفید)، امالی للمفید، ترجمه حسین استادولی، ص ۳۹: «... خَالِقُوا النَّاسَ بِأَخْلَاقِهِمْ وَ خَالِفُوهُمْ بِأَعْمَالِكُمْ...»

نماز باشکوه ترین عبادت، بعد از توحید و شناخت خدای سبحان، برترین وسیله برای تقرب به خالق بی همتا، زیبا ترین گُرنش در برابر معبود و محبوب ترین رفتار انسان در پیشگاه الهی است؛ از این رو این واجب الهی، آخرین وصیت پیامبران علیهم السلام است. آخرین وصیت امام صادق علیه السلام به اطرافیانشان نیز توجه به نماز بوده است. براساس روایتی از همسر ایشان ام حمیده، امام صادق علیه السلام هنگام رحلت چشم هایشان را گشودند و فرمودند همه کسانی را که نزدیکان ایشان اند و میان امام و ایشان خویشاوندی است، جمع کنند. پس از آنکه همه جمع شدند، امام علیه السلام به آنان نگریستند و فرمودند: «إِنَّ شَفَاعَتَنَا لَا تَنَالُ مُسْتَخْفًا بِالصَّلَاةِ.» (همانا شفاعت ما به کسی که نماز را سبک بشمرد، نخواهد رسید.) (۱) آری آن که حق بندگی و طاعت الهی را به جا نیاورد، شایستگی وساطت و شفاعت امام را نخواهد داشت.

ص: ۲۲

۱- محمد بن علی بن حسین بن بابویه قمی (شیخ صدوق)، امالی للصدوق، ص ۴۸۴.

در عصر امام صادق علیه السلام که آشوب ها و درگیری های مذهبی، جامعه اسلامی را دچار پریشانی کرده بود، پرورش نهال تقوا، ایمان، علم و معنویت کاری غیرممکن می نمود؛ به خصوص که قضات و محدثان و مفسران که می بایست ملجأ و پناه مردم باشند، خود به گونه ای خطرناک تر، با جعل فرقه های انحرافی، مهره هایی در دستگاه خلافت و بازیچه دست امیران بودند! در این فضای مسموم و روزگار تاریک، امام صادق علیه السلام با عزمی راسخ، جهاد فکری و فرهنگی همه جانبه ای را آغاز کردند تا درسی باشد برای همگان که در اوج تاریکی و ظلمت هم می شود با تلاش و مجاهدت نهال ایمان و تقوا را پرورش داد.

امام صادق علیه السلام از آشفتگی سیاسی و ضعف حکومت اموی، بهترین بهره را در شکوفاییِ فقه و فرهنگ تشیع بردند و با تلاش وافر، مراکز علمی بسیاری را دایر کردند تا دانشگاه جعفری پایگاهی مطمئن باشد برای تحلیل باورهای دینی و ستیز با راهزنان اعتقادی که همواره در کمین فضیلت‌های انسانی نشسته‌اند. هزاران نفر از سراسر عالم اسلامی با انبوه شبهات و سؤالات دینی به محضر امام صادق علیه السلام می‌رسیدند و در چشمه سار زلال علم و فقاہت حضرت، به حقیقت دست می‌یافتند؛ سپس خود با ذهنی شفاف، مروج تفکر ناب اسلامی می‌شدند. گسترش رشته‌های علمی مانند فقه و کلام و طب و فیزیک و شیمی، تحقیق و پژوهش در برترین سطح علمی جامعه، ابتکار و نوآوری، تربیت افراد متخصص متعهد و توانمند، وابستگی نداشتن به حکومت وقت و... که از ارکان یک دانشگاه محسوب می‌شود، در حد بسیار بی‌نظیری در دانشگاه جعفری وجود داشت؛ به طوری که ثمره آن سراسر جامعه اسلامی را فرا گرفته و شکوفایی علمی و فرهنگی بی‌سابقه‌ای را پدید آورده بود. (۱)

به راستی در حال حاضر، دانشگاه‌های ما چقدر به معیارهای

ص: ۲۴

۱- نک: حبيب الله احمدی، امام صادق علیه السلام؛ الگوی زندگی، ص ۲۴۶ و ۲۴۷.

دانشگاه جعفری نزدیک است و تا چه اندازه، فضای لازم برای پاسخ گویی به انبوه سؤالات دینی و اعتقادی دانشجویان را فراهم کرده است؟

۲. امام صادق علیه السلام و تربیت جوانان

امام صادق علیه السلام به بصیرت و بینش دینی جوانان عنایت ویژه ای داشتند. روزی عده ای از جوانان را دیدند که دور هم جمع شده بودند. خطاب به آنان فرمودند: «لَسْتُ أَحَبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيًا فِي حَالَيْنِ إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا...» (دوست ندارم یکی از شما جوانان را بینم؛ مگر در یکی از این دو حال: یا دانا یا در حال یادگیری و دانش اندوزی...»^(۱)

می بینیم که این بزرگوار علیه السلام به جذب و تربیت قشر جوان اهتمام خاصی داشتند. هشام بن حکم در شمار جوانانی بود که آیین منحرفی داشت. او توسط عمویش با امام صادق علیه السلام آشنا شد و با دیدار آن حضرت تحول عظیمی در او ایجاد شد؛ به طوری که اندیشه های باطلش فرو ریخت و به مدد استعداد شگرفش از اصحاب برجسته امام شد. در میان شاگردان جعفر بن محمد صلی الله علیه و آله، چهره های درخشانی همانند هشام دیده می شود که هر یک در پرتو فضایل و تربیت ویژه آن حضرت،

ص: ۲۵

۱- . محمدباقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۱، ص ۱۷۰.

فروغی تمام یافتند و مراحل کمال را چنان پیمودند که از جانب پیشوای عالی قدر خویش به نشر حقایق و معارف شیعه و مبارزه با شبهات و کج روی ها مأمور شدند.^(۱)

عرصه های جهاد سیاسی امام صادق علیه السلام از منظر رهبر معظم انقلاب (مدّظله العالی)

اشاره

امام صادق علیه السلام مرد علم و دانش بودند و وسعت تلاش های علمی آن بزرگوار در تاریخ امامان شیعه بی نظیر است؛ لیکن حضرت از ابتدای امامت خویش مشغول یک مبارزه دامنه دار و پیگیر برای تشکیل حکومت علوی بودند؛ چون «در مکتب تشیع...، امام و زمامدار سیاسی جامعه اسلامی، بایستی از سوی خدا معین و به وسیله پیامبر = به مردم معرفی شده باشد»^(۲) و به عبارت دیگر، «امام یک جامعه همان قدرت فائقه ای است که حرکت جمعی و منش فردی افراد جامعه را توجیه و رهبری می کند و در آن واحد، هم آموزگار دین و

ص: ۲۶

۱- نک: مهدی پیشوایی، سیره پیشوایان، ص ۳۶۹ و ۳۷۰.

۲- نک: سیدعلی خامنه ای، پیشوای صادق، ص ۶۹.

اخلاق و هم فرمانروای زندگی و تلاش آن هاست» (۱).

در اینجا به نمونه هایی از فعالیت سیاسی امام صادق علیه السلام از منظر رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) و برگرفته از بیانات ایشان اشاره می کنیم:

۱. تبلیغ جریان اصیل امامت

امام صادق علیه السلام جمعی از مؤمنان وفادار و طرفداران جریان حکومت علوی را در سرتاسر عالم اسلام جذب کرده و تشکیلات عظیمی را ایجاد کرده بودند تا آن ها ضمن تبلیغ امامت، محل مراجعه مردم در تکالیف دینی و حقوقی شان باشند. در اواخر حکومت بنی امیه نیز امام به طور علنی در مراسم حج و روز عرفه که مسلمانان از همه سرزمین های اسلامی حضور داشتند، رسماً اعلام کردند که: «ای مردم، امروز حاکم بحق جعفر بن محمد است، نه ابی جعفر منصور!» دلیلش را نیز آوردند؛ بنابراین در آن جمعیت، برای روشن کردن حقایق سلسله امامت را به مردم بیان فرمودند: (۲) «أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ كَانَ الْإِمَامَ ثُمَّ [كَانَ] عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ ثُمَّ الْحَسَنُ ثُمَّ الْحُسَيْنُ ...» (۳).

ص: ۲۷

۱- نک: سیدعلی خامنه ای، پیشوای صادق، ص ۷۰.

۲- نک: سید علی خامنه ای، انسان ۲۵۰ ساله، ص ۲۶۴.

۳- ۴. محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۴، ص ۴۶۶؛ محمد باقر مجلسی، بحار الأنوار، ج ۴۷، ص ۵۸.

۲. شیعه؛ نامی برای حزب امامت

شاهد دیگر بر ادعای تلاش های سیاسی ائمه، مفهوم شیعه در فرهنگ تشیع است؛ چراکه «نام شیعه در فرهنگ تشیع و نیز در تفاهم و درک غیرشیعیان در قرن های نخستین اسلام و در زمان ائمه علیهم السلام [تنها] بر کسی اطلاق نمی شد که فقط محبت خاندان پیامبر= را در دل داشته باشد؛ بلکه به جز این ها شیعه بودن یک شرط اساسی دارد و آن عبارت است از پیوستگی فکری و عملی با امام و شرکت در فعالیتی که به ابتکار و رهبری امام در جهت بازیافتن حق غضب شده و تشکیل نظام علوی در سطوح مختلف فکری و سیاسی و احیاناً نظامی انجام می شود و این همان است که در فرهنگ شیعه، ولایت نامیده می شود. در واقع شیعه نامی است برای حزب امامت.»^(۱)

با مرور اجمالی تاریخ زندگی ائمه اطهار علیهم السلام مشاهده می کنیم که برخی از شیعیان مخلص آن بزرگواران، قیام هایی را در راستای اهداف امام عصر خویش برنامه ریزی کرده و در این راه به فیض عظیم شهادت نائل آمده اند. قیام زیدبن علی بن حسین در عصر امام صادق علیه السلام از جمله همین حرکت های سازنده است.

ص: ۲۸

۱-۴. سیدعلی خامنه ای، پیشوای صادق، ص ۱۰۴ و ۱۰۵.

از دیگر اقدامات سیاسی امام صادق علیه السلام ممنوعیت مراجعه شیعیان به دستگاه های قضایی و حکومتی وقت و ارجاع مردم به فقیهان جامع شرایط به عنوان مرجع رسیدگی در امور حقوقی و نیازهای حکومتی بود. به عنوان مثال، یکی از یاران امام به نام ابن حنظله به محضر آن حضرت شرفیاب شد و پرسید: «یا ابو عبدالله، در منازعات و درگیری های دینی و حقوقی که میان برادران دینی رخ می دهد، بایستی به حکومت مراجعه کنیم که [در این صورت] به طاغوت مراجعه کرده ایم. پس چه کنیم؟» امام صادق علیه السلام در پاسخ به او فرمودند: «...مردم باید دقت کنند و از بین فقهای که راوی حدیث ما هستند و در احکام حلال و حرام ما صاحب نظرند و با احکام ما [اهل بیت] نیز آشنایی دارند، فقیهی را انتخاب کنند و در م-یان خود [شان] حاکم-م قرار ده-ند که من او را بر شما حاکم-م قرار دادم.» (۱)

درحقیقت، امام صادق علیه السلام با این حکم، فقه جعفری را در برابر فقیهان رسمی و دولتی آن روزگار قرار داده و دو هدف عمده را تعقیب می کردند: نخست، اثبات بی نصیبی دستگاه حکومت از آگاهی دینی و ناتوانی آن در اداره امور فکری مردم

ص: ۲۹

۱- . محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۱، ص ۶۷: «فَأَيُّ قَدْ جَعَلْتَهُ عَلَيْكُمْ حَاكِمًا...».

و دیگری مشخص ساختن موارد تحریف در فقه رسمی که ناشی از مصلحت اندیشی فقیهان در بیان احکام فقهی و ملاحظه کاری آنان در برابر خواست قدرت های حاکم بود. به این ترتیب، «امام صادق علیه السلام با گستردن بساط علمی و بیان فقه و معارف اسلامی و... عملاً به معارضه با دستگاه خلافت و تهی ساختن آن از بُعد مذهبی اش برخاسته بود. می توان گفت «تهدیدها و فشارها و سخت گیری های نامحدود منصور عباسی در برابر فعالیت های آموزشی و فقهی این امام بزرگوار علیه السلام که در بسیاری از روایات تاریخی از آن یاد شده است، ناشی از توجه به همین مطلب و احساس خطر خلفا بوده است.»^(۱)

روایتی که به آن اشاره کردیم، نکته مهم دیگری را هم می رساند: در صورت نبود دسترسی به امام، فقیه جامع الشرایط از جانب امام معصوم علیهم السلام به عنوان حاکم تعیین ش-ده است و شیعیان در امور مختلف باید به افرادی مراجعه کنند که با بصیرت، به حلال و حرام الهی آگاه بوده و با دیگر ملاک های تعیین شده از سوی معصومان علیهم السلام نیز مطابقت داشته باشند. امام خمینی رحمه الله علیه معمار کبیر انقلاب اسلامی نیز با عنایت به همین حدیث شریف و سایر روایاتی که از ائمه معصومین علیهم السلام نقل شده است، به تشکیل حکومت اسلامی بر پایه ولایت فقیه اقدام کردند.

ص: ۳۰

۱- نک: سیدعلی خامنه ای، انسان ۲۵۰ساله، ص ۲۷۳.

در آموزه های دینی به زیارت ائمه اطهار علیهم السلام سفارش فراوانی شده است و برای این عمل پسندیده، پاداش های بی شماری هم وعده داده شده است؛ چنان که رسول خدا= فرموده اند: «مَنْ زَارَنِي أَوْ زَارَ أَحَدًا مِنْ ذُرِّيَّتِي زُرْتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَنْقَذْتَهُ مِنْ أَهْوَالِهَا.» (هرکس من یا یکی از فرزندانم را زیارت کند، روز قیامت او را زیارت خواهم کرد و از هول و هراس های آن روز نجاتش خواهم داد.)^(۱)

افزون بر پاداش های اخروی درباره برکات زیارت معصومان علیهم السلام در دنیا هم روایات بسیاری داریم؛ از جمله امام صادق علیه السلام درباره ثمره زیارت خودشان فرموده اند: «مَنْ زَارَنِي غُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَ لَمْ يَمُتْ فَقِيرًا.»^(۲) (هرکس من را زیارت کند، گناهانش بخشیده می شود و چنین کسی هیچ گاه فقیر و نیازمند نمی شود [و از زندگی با برکتی خواهد داشت].)

ص: ۳۱

۱- جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه قمی، کامل الزیارات، ص ۱۱.

۲- تاج الدین شعیری، جامع الأخبار، ص ۲۷.

درود می فرستیم به روان پاک امام صادق علیه السلام که در زنده نگه داشتن فرهنگ شیعه مجاهدت عظیمی کردند و در حُسن ختام این نوشتار فرازی از زیارت نامه ائمه بقیع علیهم السلام را تقدیم می کنیم:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا أَيْمَةَ الْهُدَى السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبِرِّ وَ التَّقْوَى السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْحَجَّاجُ عَلَى أَهْلِ الدُّنْيَا السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَيُّهَا الْقَوَّامُ فِي الْبَرِيَّةِ بِالْقِسْطِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الصَّفْوَةِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ آلَ رَسُولِ اللَّهِ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ النَّجْوَى أَشْهَدُ أَنَّكُمْ قَدْ بَلَّغْتُمْ وَ نَصَيْحَتُمْ وَ صَبَرْتُمْ فِي ذَاتِ اللَّهِ وَ كَذَّبْتُمْ وَ أُسِيءَ إِلَيْكُمْ فَغَفَرْتُمْ وَ أَشْهَدُ أَنَّكُمْ الْأَيْمَةَ الرَّاشِدُونَ الْمُهْتَدُونَ، وَ أَنَّ طَاعَتَكُمْ مَفْرُوضَةٌ وَ أَنَّ قَوْلَكُمْ الصِّدْقُ وَ أَنَّكُمْ دَعَوْتُمْ فَلَمْ تُجَابُوا وَ أَمَرْتُمْ فَلَمْ تُطَاعُوا وَ أَنَّكُمْ دَعَائِمُ الدِّينِ وَ أَرْكَانُ الْأَرْضِ... (۱)

ص: ۳۲

۱- ۴. عباس قمی، مفاتیح الجنان، ص ۴۲۴؛ جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه قمی، کامل الزیارات، ص ۵۴، با اندکی تفاوت در کلمات.

سلام بر شما ای پیشوایان هدایت، سلام بر شما که اهل نیکی و پرهیزکاری هستید، سلام بر شما ای حجت های خدا بر اهل دنیا، سلام بر شما ای برپادارندگان عدالت در میان خلق، سلام بر شما که برای برگزیده شدن شایسته هستید، سلام بر شما ای خاندان رسول خدا، سلام بر شما که اهل راز و سرّ هستید. شهادت می دهم که شما احکام خدا را تبلیغ کرده و [مردم را] نصیحت کردید و به خاطر خداوند صبر کردید و تکذیب شدید و به شما بدی کردند؛ پس آن ها را بخشیدید و شهادت می دهم که شما پیشوایان هدایتکننده و هدایت شده هستید و اطاعت از شما واجب و کلامتان راست و درست است و شما [مردم را] دعوت کردید؛ ولی دعوتتان اجابت نشد و آن ها را به معروف امر کردید؛ ولی از شما اطاعت نشد و همانا [شهادت می دهم که] شما ستون های دین و رکن های روی زمین هستید... (۱).

ص: ۳۳

۱- ۵. نک: جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه قمی، کامل الزیارات، ترجمه سید محمد جواد ذهنی، ص ۱۶۱.

۱. قرآن کریم، ترجمه ناصر مکارم شیرازی.
۲. ابن قولویه (قمی)، جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه، کامل الزیارات، ج ۱، نجف: مرتضوی، ۱۳۵۶ق.
۳. ابن قولویه (قمی)، جعفر بن محمد بن جعفر بن موسی بن قولویه، کامل الزیارات، ترجمه سید محمد جواد ذهنی تهرانی، ج ۱، تهران: پیام حق، ۱۳۷۷ش.
۴. احمدی، حبیب الله، امام صادق علیه السلام؛ الگوی زندگی، چ؟، قم: نشر فاطیما، ۱۳۸۵ش.
۵. اربلی، علی بن عیسی، کشف الغمه فی معرفه الأئمه علیهم السلام، ترجمه علی زواره ای، ج ۲، چ ۳، تهران: اسلامیة، ۱۳۸۲ش.
۶. اربلی، علی بن عیسی، کشف الغمه فی معرفه الأئمه علیهم السلام، ج ۲، چ؟، تبریز: بنی هاشمی، ۱۳۸۱ق.
۷. پیشوایی، مهدی، سیره پیشوایان، چ ۱۰، قم: موسسه امام صادق علیه السلام، ۱۳۷۹ش.

۸. خامنه ای، سیدعلی، انسان ۲۵۰ساله، چ؟، تهران: موسسه ایمان جهادی، ۱۳۹۰ش.
۹. خامنه ای، سیدعلی، پیشوای صادق، چ؟، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۳ش.
۱۰. شعیری، تاج الدین، جامع الأخبار، چ ۱، قم: انتشارات رضی، ۱۴۰۵ق.
۱۱. شیخ صدوق (قمی)، ابوجعفر محمد بن علی بن حسین، امالی للصدوق، چ ۵، بیروت: اعلمی، ۱۴۰۰ق.
۱۲. شیخ مفید (عکبری بغدادی)، محمد بن محمد بن نعمان، امالی للمفید، ترجمه حسین استادولی، چ؟، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۶۴ش.
۱۳. عباس قمی، مفاتیح الجنان، ترجمه حمیدرضا شیخی، به تصحیح و تحقیق بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، چ ۵، مشهد: به نشر، ۱۳۹۱.
۱۴. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۱ و ۲ و ۴، چ ۲، تهران: اسلامیة، ۱۳۶۲ش.
۱۵. کلینی، محمد بن یعقوب، فروع کافی، ج ۵، چ ۳، بیروت: دارصعب، ۱۴۰۱ق.
۱۶. مجلسی، محمدباقر، بحار الأنوار، ج ۱ و ۴۷ و ۷۵، چ ۳، بیروت: داراحیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق.

توضیحات شرکت در مسابقه فرهنگی «پیشوای صادق»

* سؤال ها از متن موجود طرح شده است و افراد بالای دوازده سال می توانند در مسابقه شرکت کنند.

* به روش های زیر می توانید در مسابقات فرهنگی شرکت کنید:

۱. ارسال پاسخ به سامانه پیامکی ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲: برای این کار، کافی است به ترتیب نام مسابقه، شماره گزینه های صحیح سؤال ها به صورت یک عدد پنج رقمی از چپ به راست و نام و نام خانوادگی خود را به سامانه پیامکی ۳۰۰۰۸۰۲۲۲۲ ارسال کنید.

مثال: پیشوای صادق ۱۳۱۴۲ حسین عظیم زاده

۲. مراجعه به بخش مسابقات پرتال جامع آستان قدس رضوی به نشانی: www.razavi.aqr.ir

۳. پاسخ به سؤال ها در پاسخ نامه: پاسخ نامه تکمیل شده را می توانید به صندوق های مخصوص مستقر در کیوسک های راهنمای زائر بیندازید یا به صندوق پستی ۳۵۱-۹۱۷۳۵ ارسال کنید.

* هزینه ارسال پاسخ نامه از طریق «پست جواب قبول» پرداخت شده است و لازم نیست از پاکت و تمبر استفاده کنید.

* آخرین مهلت شرکت در مسابقه، دوشنبه ۱۱ مرداد ۹۵ است.

* قرعه کشی از بین پاسخ های کامل و صحیح و به صورت روزانه انجام می شود و نتیجه آن از طریق سامانه پیامکی گفته شده به اطلاع برندگان می رسد.

این متن حاوی آیات قرآن و اسماء متبرکه است. شایسته است در حفظ حرمت آن کوشا باشیم.

تذکر: پیشنهادها و انتقادهای خود را در پیامک جداگانه ای ارسال کنید.

تلفن: ۰۵۱ - ۳۲۰۰۲۵۶۹

ص: ۳۶

سؤال ها

سؤال اول: طبق بیانات رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی) راه نجات انسان از گرفتاری در دریای بی کران و متلاطم روزگار چیست؟

۱. بصیرت و روشن بینی

۲. انسجام و اتحاد جامعه

۳. زهد و گوشه نشینی

۴. گزینۀ او ۳

سؤال دوم: امام صادق علیه السلام معنای اخلاص را چگونه توصیف فرموده اند؟

۱. زندگی کردن با نیت راضی نگه داشتن همه مردم

۲. نداشتن انتظار ستایش جز از خداوند عزّ و جل

۳. انجام عمل صالح با نیت کسب پاداش دنیوی

۴. انجام عمل صالح با نیت نجات از عذاب الهی

سؤال سوم: براساس فرمایش امام صادق علیه السلام چگونه می توان با مردم در دارایی هایشان شریک شد؟

۱. با انجام اعمال مستحبی

۲. با جهاد در راه خدا

۳. با راست گویی و امانت داری

۴. با پرداخت خمس و زکات

ص: ۳۷

سؤال چهارم: آخرین وصیت امام صادق علیه السلام به اطرافیانسان چه بوده است؟

۱. اهتمام به روزه

۲. توجه به نماز

۳. پرداخت زکات

۴. شرکت در جهاد

سؤال پنجم: براساس فرمایش پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله کسی که ایشان یا یکی از فرزندانسان را زیارت کند، چه پاداشی خواهد داشت؟

۱. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روز قیامت او را زیارت کرده و از هول و هراس های آن روز نجاتش خواهند داد.

۲. گناهانش بخشیده می شود و با برخورداری از زندگی بابرکت، هیچ گاه فقیر و نیازمند نمی شود

۳. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در سه موقعیت سخت: لحظه جان دادن، گذر از پل صراط و نزد میزان، به کمکش می آیند

۴. گناهان گذشته و آینده اش بخشیده می شود و در قیامت هم می تواند پنجاه نفر را شفاعت کند.

ص: ۳۸

تصوير

□

ص: ٣٩

تصوير

□

ص: ٤٠

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

